

**TRANSCRIPCIÓN DEL MANUSCRITO BNP,
FONDS ÉSPAGNOLS, ff. 327-328v.**

Fol. 327r (Lo) que se a notado en el Diálogo de Doctrina Christiana, compuesto por el Reverendo Padre Fray Maturino Gilberto, se prueba ser catholicamente dicho conforme a los sanctos doctores.

Lo primero:

a) en lo primero que dice, declarando las divinas personas, et lo que (ilegible) *ma* tamquam sancta trinidad e vero *dios equa*, dice que está mal dicho porque dice ablando del padre que est la primera divinidad, que es error porque no ay segunda ni tercera sino una simplicissima deidad, etc.

a) solutio: primum considerandum est quod in lingua mechoacanensi *ma* et significat unum aut unam et significat primum aut primam qum numeratio fit, consequenter *ma* tum primum significat si subinferas secundum, tertium, etc. sed si subinferas duo tria, etc. *ma* non significat primum, secundum, etc. Secundo est advertendum quod in lingua mechoacanensi abstractum divinitas seu deitas et divinum concretum uno eodem vocabulo exprimitur, sic *dioequa* que proprie significat esse dei. His notatis, videtur dicendum quod dictum in Dialogo qum dicit *ma* tamquam *dioequa* significat unam divinitatem vel unum esse divinum quod est pater et hoc catholice dicitur, nam pater est unum esse divinum sue una deitas, et filius est una deitas et spiritus sanctus est una deitas et omnes tres persone una deitas solum et non tres deitates sunt neque tres dii et tamquam particulaque ibi dicitur advertentiam significat sint ibi eam eloqui.

Secunda solutio: si quis velit intelligere quod *ma* aliquando primum dicat et non unum, oportet dicere quod *dioequa* non significat abstractam divinitatem sic sed concretam divinitatem ut sit locutio de patre quod sit primum divinum nam cum *dioequa* significet divinum vel divinitatem oportet sumere in sensu catholico et primum divinum (ilegible) dicitur primum principium et prima persona et principium non de principio in quo sensu filius dicitur principium de principio et secunda persona, sicut loquitur sanctus thomas, prima primae, quaestio 23, art. 4, et theologi (sic) in primo sententiolarum, distinctio 26, et quo nullomodo possit autor intelligi in sensum hereticum ut intelligat primam divinitatem lo

quendo de patre propterea quia nusquam subjungat secundam divinitatem loquendo de filio ergo necessarium est intelligere in sensu catholico ut voluerit manifestare patrem vell fontem et originem in sanctissima trinitate et intenderit declarare vel ordinem nature patris et filii et si filius sit eternus sicut et pater vel voluit declarare prioritatem originis cum doctore subtili ibidem de patre loquens dixit *magis tamquam dioequa* id est una divinitas vel primum divinum a quo est filius, etc. et hoc est catholice et vere dictum in mechoacanensi lingua.

Lo segundo:

a) lo segundo le notan que dice el maestro al discípulo: no dejarás de perseverar en la santa fe sola, etc. Aquí dicen ser error porque excluye las obras diciendo *sola fe*; a esto se responde primero quod autor non excludit opera in adultis necessaria ad salutem immo sepe dicit esse necessaria in multis locis. Secundo: ipse dicit quod in sola fide perseverandum in hoc non est excludere opera neque est affirmare solam fidem sufficere. Tercero: dicendum quod ibi fides non capitur pro fide que est una ex tribus theologicis virtutibus, sed sumitur pro statu legis gratiae ac si magister velit dicere discipulum ita sit perseverandum in statu fidei id est legis evangelice et non sit declinandum ad aliam sectam aut religionem que non est sancta, in quo sensu apostolus paulus // ⁷ad galatas ait priusquam venisset fides sub lege cùs todiebamur conclusi in eam fidem que revelanda erat, at ubi venit fides jam non sumus sub pedagogo, etc. in isto sensu catholicae dicitur perseverandum nobis esse in sola sancta fide, id est (?), in statu evangelico et in lege gratiae quae sola lex sancta est; et fidem sic capi declarat Castro in suo de heresibus libro 7 (?) in verbo fides heresi 2, sic et Andreas a Vega vir doctissimus in suo de justificationes quaestione prima; est etiam et aliis sensus ut fides sumatur pro eo quod certa et indubitate fide tenemus ab ecclesia in quo sensu Athanasius loquitur fides autem catholica hec est quam nisi quisque fideliter firmiter, etc. salvus esse non potest, et sic est sensus verborum Dialogi ut sit standum et perseve-

Fol. 327v

7. Al comienzo del folio 327v y en el margen izquierdo dice: quod sic sit modus loquendi de sola fide dicit (?) etiam sanctus paulus prima ad Thymoth, et sic egregie Soto in 4 in verbis finalibus.

randum in illis que ab ecclesia sancta traduntur et ad hoc stat determinatio Martini V contra Wicilf quae habetur in fine concilii constantiensis ubi loquitur de fide catholica quae sola salvare potest, ubi fidem capit in sensu dicto.

Lo tercero:

a) tertio notant que dice, loquendo de Christo, que, quando descendió al limbo reprehendió a los condenados del infierno; primum, hoc dicere non est error quia dicitur in fidei articulo descendit ad inferos, et licet ecclesia catholica intelligat realem descensum Cristi secundum animam divinitati unitam ad locum ubi patres sancti detinebantur non tamen negat afuisse in loco damnatorum et pie dici potest cum id non repugnet illis quae in scriptura neque illi quae ab ecclesia tradita sunt; secundum, dicendum quod istum modum dicendi habent doctores (ilegible) permitendi nobis illud pie capi; tertium, quod Christus his qui in carcere inclusi erant (ilegible) praedicasse intelligunt et (ilegible) et Athanasius non quidem praedicavit ut eos converteret quia damnatis nulla est redemptio, sed ut eorum infidelitatem confunderet (?); sic sanctus Thomas, tertia pars, quaestio 52, a. 5 et idem affirmant sanctus Vincentius in sermone in Sabbato Sancto nullus ergo error est dicere Christum redemptorem nostrum (ilegible) in descensu ad inferos in triduo mortis damnatos reprehendisse, maxime quia etiam si solum voluntate sua absque reali praesentia secundum animam id faceret sufficienter esset dictum sine errore nam dubitandum non est ipsos damnatos in Christi redemptoris morte et confusionem et penam accidentalem maiorem sensisse in redemptione (?) tan copiosa (?) quam adepti sunt non damnati (?).

Lo cuarto:

a) ⁸Lo cuarto notan que dice el autor del Diálogo de imaginibus loquens, sic non azemos oration a la cruz ni al crucifijo en cuanto la materia que está, mas está pintado, que nos lancemos allo que representan, etc.; primero: dominus Iesus Christus numquam (?) negat adorationem aut venerationem imaginis; (ilegible) afirmat (ilegible) prope ad literam, et sanctus Thomas, secunda pars, quaestio 25, artículo

8. En *lo cuarto*, en el margen izquierdo, líneas 8 y 9, dice: idem in secundo (?) sinodo actione 3.

3, et s. Bonaventura in 3, d. 9, q. 2, est et in (ilegible) de signis materialibus tota (ilegible) 153, idem magister in 3, distinctio 9, atque idem Castro de heresibus (ilegible) imago, idem antiquus auctor Damascenus in libro 4 fidei orthodoxae, idem (ilegible) in suis theologicis institutionibus (ilegible); atque quod maxime considerandum nostris temporibus sic in concilio illo celeberrimo colonensi in institutione christiana in expositione decalogi pagina 537 istis verbis: aliud est imaginem seu picturam adorare quod nequam (sic) licet aliud per picture sistemam (?) quid sit adorandum vel venerandum vel contemplandum adiscere; et in concilio maguntino ubi fides catholica traditur ad instructionem (ilegible) folio 57 sub istis verbis: sic non proponuntur imagines in se ut adoremus eas et colamus, sed ut per eas quid orare colere venerari et imitari debemus admonemur videlicet uti qui literas nesciunt rerum gestorum memoria ex imaginum (ilegible) adiscant hec ait; neque contra hec est abjuratio que nostris diebus per doctorem Egidium hispalensem facta est primum quia ipse dixit venerari imaginis esse idolatrare; in quo visus est tollere velle imagines (ilegible) quo damnatum est ab ecclesia et sicquum dixit quod non debetur imagini veneratio fecit vehementem suspicionem ut eo diceret (ilegible) crucem// auferre velet omnem usum imaginum; sed autor Dialogi quia est catholicus non sic et religiosus numquam negat usum imaginum imo probat et dicit venerationem eis exhibendam quapropter numquam de heresi suspectus est tradit tum modum genti rudi et ignorantia quo debeant imaginem venerari quem modum tradidit et probinciale concilium coloniese (sic) et maguntinum.

Hec sunt que sese obiter obtulere circa illa quattuor proposta et notata dubia ex Dialogo que iudicio meo quousque aliud ecclesia catholica doceat videntur catholice dicta et ille modus loquendi non est proprius autoris Dialogi sed gravissimorum doctorem antiquorum et modernorum ex quibus ipse hausit que ibi proponit redenda (sic) et agenda.

Frater Alfonsus a Veracruce, Magister.//

Fol. 328v En el folio casi blanco dice: «Treslado (sic) de la petición que dimos al audiencia».